18. 02. 2004

Tweemaandelijks tijdschrift over alternatieve communicatie en Esperanto

HORIZON.TAAL

35ste jaargang 2004/2 (206)
maart - april

HORIZONTAAL

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w., 33ste jaargang.

Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.

Redactie en administratie:

Vlaamse Esperantobond v.z.w.
Frankrijklei 140
2000 Antwerpen
tel.: 03 234 34 00
fax: 03 233 54 33
E-post: horizon.taal@skynet.be
Webstek: http://www.esperanto.be/fel/nl.

Nieuw elektronisch adres!!

Abonnementen: 20,00 EUR

Rekeningen:

t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen: KBC 402-5510531-55
of Fortis 001-2376527-06;

Redactie:

Lode Van de Velde, Dafydd ap Fergus

Medewerkers:

Paul Peeraerts, Roland Rotsaert, Jean Pierre VandenDaele, Emiel Van Damme, Guido Coene e.a.

Verantwoordelijke uitgever:

Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

Advertentietarieven: (alle prijzen zijn in euro)

	1-malig	3-malig*	6-malig*
formaat 1/1:	250	625	1000
formaat 1/2:	150	375	600
formaat 1/3:	110	275	440
formaat 1/4:	80	200	320
formaat 1/6:	55	140	220
formaat 1/12:	30	75	120

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie
van een door u drukklaar geleverd exemplaar.

Op deze tarieven geldt het bijkomend BTW-tarief van 21 %.

Kleurtoeslag bedraagt 125 euro per kleur en per inlassing.

Redactioneel

Aandachtige lezers zullen op de kaft van het vorige nummer van Horizontaal wellicht het puntje tussen *horizon* en *taal* opgemerkt hebben. Misschien dachten sommigen dat het om een zetfout ging, maar dat is het niet. Het is ook geen officiële naamsverandering, doch een geheugensteuntje voor het nieuwe e-post-adres: **horizon.taal@skynet.be**.

Zo komt meteen ook de woordspeling beter naar voren. En wie een beetje Engels kent, ziet ook de – eerder toevallige – link tussen de horizon en de 'sky' van *skynet* als ezelsbruggetje (*azena ponto* in het Esperanto).

Zo heb je dus geen excuus meer om geen artikels, verslagen en dergelijke in te sturen, want eerlijk gezegd is het voor elk nummer opnieuw een beetje krabben om materiaal te verzamelen. Hiermee dus een bescheiden oproep aan onze lezers om meer bijdragen in te sturen.

De verandering van e-post geeft niet alleen een grotere capaciteit, maar ook een betere beschikbaarheid: de post kan namelijk niet alleen via de klassieke POP-server binnengehaald worden (naar een 'vaste' postbus), maar kan ook 'online' gelezen worden; overal ter wereld dus. Voor iemand die op verschillende computers werkt is dit dus een enorm voordeel.

Tenslotte nog een opmerking over de gebeurtelijke zetfoutjes: ik lees ook andere tijdschriften, gaande van natuurtijdschriften tot computermagazines, en ook daar vind ik vaak zetfouten. Vooral wat de computermagazines betreft, verbaast het me: hoe zit dat daar dan met de automatische spellingscontrole?

Nu, dit is uiteraard geen excuus en ik doe dan ook mijn uiterste best om fouten te vermijden. Maar ja, ik ben ook maar een mens, en mijn computer is ook maar een computer…

Lode
horizon.taal@skynet.be

Inhoud

ALFRED NOBEL IN HET ESPERANTO - EEN PRIMEUR!

Alfred Nobel is een beroemde naam; iedereen weet wel dat hij de oprichter is van de jaarlijkse Nobel-prijzen; het is ook alom bekend dat Nobel zijn rijkdom verwierf met het uitvinden en het fabriceren van dynamiet. Veel minder geweten is dat hij veel van literatuur hield en ook zelf schreef. Zijn eigen werk is echter grotendeels nooit uitgegeven geweest.

Alfred Nobel (1833-1896)

Eén van zijn toneelstukken - "Nemesis" in het Zweedse origineel - is onlangs in het Esperanto verschenen onder de naam "Nemezo". Deze uitgave is niet alleen de eerste in het Esperanto, maar meteen de eerste in welke taal dan ook!

Nobel heeft wel 100 ekzemplaren van dit werk laten drukken; maar spoedig na zijn dood werden 97 exemplaren om godsdienstige redenen vernietigd. Van de overige drie exemplaren, bevindt er zich één in het Zweedse Koninklijke Archief, van de twee andere exemplaren is er geen spoor. Fotokopieën van het exemplaar uit het Zweedse Koninklijke Archief zijn wel ter beschikking.

Vanaf nu kan men het werk uiteindelijk toch in boekvorm lezen, in de tweetalige Esperanto-Zweedse uitgave. Het zou interessant zijn te weten of het stuk ook ooit gespeeld zal worden. Met een handige regisseur zou dit zeker een succesvol toneelstuk kunnen zijn.

Maar om welke redenen wilde de Kerk dit werk vernietigen?

Laten we om te beginnen het verhaal bekijken. In het jaar 1577 werd het meisje Beatrice Cenci geboren, die in 1599 geëxecuteerd werd wegens moord op haar vermoedelijke vader Francesco Cenci (1549-1598). Samen met haar, werden ook één van haar broers en de echtgenote van Francesco Cenci terechtgesteld. Dit werk dramatiseert deze historische moord.

Waarom heeft de moord plaatsgevonden? Gewoonweg omdat Francesco, die in dit drama zijn kinderen miskent (volgens hem zijn het allemaal bastaardkinderen van telkens een andere vader). Hij martelt en misbruikt hen ook als slaaf. Aan Beatrice zegt hij dat zij niet zijn echte dochter is en dat hij gemeenschap met haar wil. Met geweld, indien nodig. En ondanks haar hevig verzet, gebeurt het toch zo.

Francesco Cenci was een steenrijke en erg invloedrijk persoon. Waarom kon dan niemand van de autoriteiten in Rome de familie - die daar woonde - helpen? De paus, Clemens VIII, was meer geïnteresseerd in de rijkdom van Francesco Cenci, dan in het beschermen van zijn familie of zijn rijkdom bij hen te laten. En Clemens slaagde er dan ook in met de moord op Francesco en de terechtstelling van zijn echtgenote en de twee kinderen het bezit te confisqueren.

In die tijd was het streven van de pausen naar het vergroten van hun eigen materiële rijk één van de aanleidingen voor de oorlogen in Europa. Een andere voorname taak van de pausen was het steunen van de contra-reformatie, die nauw verbonden was met de politieke rebelliën en de ruzies uit dat tijdperk. Martin Luther, wiens succes verzekerd was door Duitse regionale machtshebbers, stierf bijvoorbeeld slechts 50 jaar vóór de intronisatie van Clemens VIII, die plaatsvond terwijl politiek-religieuze oorlogen woedden doorheen Europa.

Het omkopen van autoriteiten was een alledaags principe onder de rijken van die tijd, dus hoefde Francesco Cenci niet bezorgd te zijn voor een officiële actie tegen zijn misdaden.

In de al wat modernere tijd waarin Nobel leefde, zou het niet echt een groot schandaal geweest zijn om een drama over dit thema te laten verschijnen. Hoewel het Vatikaan de misbruiken van de kerk in de 16e eeuw nog steeds ontkende, kon men hoogstens enkele officiële protesten verwachten. Maar wat wel een schandaal veroorzaakte, was zijn manier om de Heilige Maria (in het drama "de Madonna" genaamd) en Satan op te voeren.

In het drama verschijnt de Madonna in een hallucinatie/visioen aan Beatrice en zet haar aan om haar vader te vermoorden. Bovendien, hetgeen theologisch nog problematischer is, vertelt de Madonna over de ruzies tussen de Vader, de Zoon, en haarzelf. Want, volgens haar verklaring, zijn er ruzies gaande binnen de Heilige Drieëenheid.

Wat de Madonna betreft, benadrukt ze dat het belangrijkste is dat de mannen haar aanbidden en lauweren, en dat het in de praktijk niet nodig is, dat zij hen nog bijstaat. Over het algemeen kunnen we samenvatten dat het uitrafelen van theologische thema's en het voltrekken van religieuze rituelen volgens haar veel belangrijker is dan hulp aan miserielijders en het bestrijden van de tirannie onder de mensheid.

Satan verschijnt ook in een hallucinatie/visioen aan Beatrice en komt veel eerlijker en geloofwaardiger over dan Madonna en haar goddelijke verwanten. Dit betekent niet dat hij niet geneigd is om te bedriegen of kwaad te berokkenen, alleen dat ook hij enkele waarheden onthult.

Beatrice gelooft in haar hallucinaties/visioenen, die haar aanzetten om de moord ook effectief uit te voeren. Zij heeft geen medelijden en is niet echt een bewonderenswaardig meisje, maar haar 'pseudo-vader' misbruikte haar en haar broers, zodat ze wraak wilde nemen. En hoe meer hij daarbij zou lijden, hoe liever! In een onrechtvaardige wereld, moeten de onrechtvaardigen hoedanook ten ondergaan.

Het drama eindigt met de uitvoering van de moord. In het toneelstuk ontbreekt elke verwijzing naar de executie van Beatrice en haar familieleden.

Reeds in 1819 had de Engelse dichter Percy Blysshe Shelley zijn drama "The Cenci" voltooid,

die dezelfde geschiedenis ten tonele voerde. Hij deelde met Nobel zijn afkeer van de rooms-katholieke kerk en haar geschiedenis; maar anders dan Nobel, behandelde hij de waarden van haar leerstellingen niet. De beroemde Italiaanse schrijver, Alberto Moravia, publiceerde in 1958 zijn werk "Beatrice Cenci", eveneens over dezelfde reeks gebeurtenissen.

Percy Bysshe Shelley (1792-1822)

Uit religieus opzicht is het toneelstuk van Nobel, anders dan dat van Shelley, zeer godslasterend. Shelley gaf heel nauwkeurig het vrome standpunt van de vurige gelovigen weer en hield zijn afkeer van de kerk voor zich. Shelley daarentegen beklemtoont in zijn drama de corruptie van de kerk sterker dan Nobel, maar deze laatste zet niet alleen de corruptie van 16de-eeuwse kerk in de verf, maar ook de corruptie van haar leerstellingen en voorschriften, die hij extra onderstreept. Volgens mij had Nobel op dat vlak gelijk en Shelley ongelijk.

Ook wat betreft het portret van Beatrice, waren ze het oneens. In de vijfde akte, hoewel enigszins in strijd met wat in de voorgaande aktes beweerd wordt, verheft Shelley Beatrice bijna tot een halfgodin, zelfs in die mate dat hij haar schuld van de moord ontkent. De vijfde akte ontdoet het drama van zijn gestrengheid en romantiseert het bijna. Nobel heeft de afschildering van Beatrice consequenter gedaan, en met succes. Hij laat haar de moord op haar pseudo-vader plannen en uitvoeren zonder ooit dit feit te ontkennen.

Beide drama's zijn onafhankelijk van elkaar gebaseerd op historische feiten. Niets wijst erop dat Nobel het drama van Shelley kende, en de details in de twee drama's variëren sterk tegenover elkaar. In het drama van Shelley zijn Beatrice en haar broers de echte kinderen van Francesco Cenci en zijn eerste vrouw; in het drama van Nobel, zijn ze de bastaardkinderen van de eerste vrouw van Francesco, en dus geheel niet verwant zijn aan Francesco Cenci. Wat het dramatisch effect betreft, is het stuk van Nobel sterker dan dat van Shelley. De beschrijving van het karakter van Francesco is bij beiden even goed, met enkele verschillen qua details.

Welk drama van de twee is nu uiteindelijk het beste? Wat hun dramatische kracht betreft zijn beide evenwaardig, maar toch verkies ik in zekere mate het werk van Nobel.

Beatrice Cenci, een portret door de tijdgenote Elisabetta Sirani

Vanuit historisch standpunt geven beide drama's een treffende literaire beschrijving van de religieus-politieke gebeurtenissen in de 16e eeuw. Vanuit historisch-theologisch standpunt biedt het drama van Nobel een imposante enscenering van de leerstellige vergroeiing tijdens die weinig roemrijke periode van het "christelijke" Europa.

Louter rationeel gezien lonen beide drama's de moeite. Maar voor gelovigen kan het werk van Nobel aanstootgevend zijn wegens zijn onverhuld realistische veroordeling van het volksgeloof in de Madonna en de drie-éénheid. Deze mensen kunnen het werk beter niet lezen; zij zouden er zich alleen maar aan ergeren.

Gelovigen zullen iets milder zijn voor Shelley, omdat zij kunnen beweren dat de kerk zich nadien zowel moreel als leerstellig voldoende vernieuwd heeft.

Wat het toneelmatige aspect betreft, zou men beide drama's op een professionele en talentvolle wijze opgevoerd moeten zien om het te kunnen beoordelen. Noch dat van Shelley, noch dat van Nobel is ooit gespeeld geweest. Naar mijn mening zou een voorstelling van het drama van Nobel wel indruk kunnen maken op moderne mensen, meer dan de iets te geromantiseerde versie van Shelley.

De vertaling is vloeiend en natuurlijk, het taalgebruik onberispelijk; er zijn weliswaar enkele zetfouten, maar gelukkig slechts weinig. Het boek zelf is stevig gebonden en professioneel gedrukt.

Donald Broadribb

(Op basis van de recensie in het Esperanto-tijdschrift MONATO.)

Alfred Nobel: "Nemesis/Nemeza". Vert.: Gunnar Gaellmo. Uitg.: Eldona Societo Esperanto, Stockholm, 2003. 253 bladz. ISBN 91-85288-29-2. Prijs bij FEL: 38,55 EUR + porto.

Om het boek te bestellen, surf naar: http://www.esperanto.be/cgi-bin/mal/Web_store/web_storeie.cgi?keywords=nemeza

... of neem contact op met de Vlaamse Esperantobond (zie colofon pagina 2)

STUDENTEN INTERCULTUREEL MANAGEMENT GECONFRONTEERD MET ESPERANTO

Op 23 oktober j.l. vond bij CIMIC te Mechelen een eerste lezing plaats over de culturele waarde van het Esperanto. Ziehier een uitgebreid verslag.

De v.z.w. CIMIC staat voor *"Centrum voor Intercultureel Management en Internationale Communicatie"*.

zie ook:
http:// www.cimic.be

Het centrum is een samenwerkingsverband tussen culturele organisaties, de NGO-wereld, de bedrijfswereld en de academische wereld. De voornaamste partner is de Katholieke Hogeschool Mechelen. Eén van de activiteiten is het inrichten van de "Voortgezette Opleiding Intercultureel Management": een tweejarige, officiëel erkende opleiding die wordt aangeboden in de vorm van avond- en weekendsessies. Deze opleiding nodigt deelnemers uit om kritisch te reflecteren over culturen en hun betekenis voor globale verhoudingen en sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen, maar ook – en misschien vooral – voor (inter)persoonlijke relaties.

Tegen deze achtergrond is het dan ook duidelijk dat de cursusleiding alleen dan een sessie over Esperanto wilde opnemen indien de informatie betrekking had op de culturele waarde van het Esperanto. Dus géén cursus en vooral geen verkoopverhaal om zieltjes te winnen. Uiteindelijk is de sessie opgenomen in de nieuwe module *Interculturele communicatie*. De cursusfolder geeft de volgende informatie:

"TAAL EN CULTUUR: de ervaring en de invalshoek van het Esperanto"
Docent: Kristin Tytgat

Esperanto neemt in de interculturele communicatie een aparte plaats in omdat men via een in principe neutrale taal, op basis van gelijkheid en met behoud van de eigen culturele eigenheid internationale contacten kan uitbouwen. We staan stil bij de ervaring van een esperantist en hoe zij de relatie tussen taal, cultuur en identiteit bekijkt.

Tijdens de lezing besteden we aandacht aan de betekenis van Esperanto als taal in de interculturele communicatie. Welke zijn de culturele en sociale elementen van de Esperanto-beweging? Hoe verloopt internationale samenwerking binnen deze beweging? Hoe gaat men om met de niet-taalgebonden aspecten van de identiteit- en cultuurbeleving."

Bij elk cursusonderdeel wordt aan de studenten een "reader" uitgereikt met informatie over het onderwerp. Hierbij kwam meteen een moeilijkheid bij de voorbereiding om de hoek kijken, immers er is zeer weinig materiaal voorhanden en meestal is het in het Esperanto geschreven. Kiki Tytgat heeft zich tot het uiterste ingespannen, veel informatiebronnen onderzocht en een Nederlandse samenvatting gemaakt van een in 1988 uitgevoerd onderzoek door Nikola Rašić naar *"De sociopsychologische structuur van de spreekgemeenschap van Esperantisten"*. De reader werd verder aangevuld met een flink aantal kopieën uit *Esperanto – Een kritische kijk op de Internationale Taal*, een uitgave van het Masereelfonds en *Esperanto-spraakkunst in een notendop*.

De avond was zo opgebouwd dat de lezing vóór de pauze plaatsvond (van 19.00 tot ca. 20.30), en na de pauze kon er tot 10.00 uur over het onderwerp gediscussieerd worden. Het informatieve gedeelte behandelde na een uitgebreide, meer algemene inleiding over 'internationale contacten', 'culturele diversiteit', '(mis)communicatie en interculturele communicatie', de onderwerpen 'Esperanto als taal', 'Esperanto als beweging' en 'Esperanto en interculturele communicatie'.

Een belangrijk aspect voor de cursusleiding was de persoonlijke ervaring van een esperantist en ondanks een gebrek aan feitelijk onderzoekmateriaal (of misschien juist daardoor) waren zij toch zeer tevreden door de uiteenzetting van Kiki.

Discussie

Het publiek bestond uit een heterogeen gezelschap van ca. 30 mensen van veelal internationale afkomst. We mochten ons aan een kritisch gehoor verwachten en dat bleek ook uit de discussie na de pauze. De meningen waren zeer verdeeld, van negatief, via neutraal tot positief. Men moet hierbij bedenken dat deze studenten niet om informatie over Esperanto hebben gevraagd. Zij krijgen het puur als lesmateriaal voorgeschoteld en zo wordt het ook verteerd. De hardste kritiek kwam direct in het begin van de discussie van een Ruandees die vond dat dit onderwerp niet in de cursus thuishoorde en in een nogal verwarrend betoog Esperanto een sekte noemde. Dit laatste werd direct door Kiki rechtgezet en het eerste werd op afdoende wijze door de aanwezige directeur Greet Castermans afgehandeld. Men kan interculturele communicatie vanuit vele invalshoeken bekijken en Esperanto is daar één van, aldus mevrouw Castermans. Niet meer, maar ook niet minder.

Dat deze studenten goed geluisterd hadden bleek uit het feit dat zij precies de vinger op een aantal zwakke plekken van het Esperanto wisten te leggen. "Als het Esperanto echt de oplossing is voor het taalprobleem in de wereld, hoe komt het dan dat ik er niet warm of koud van wordt", aldus één van hen. De alom geroemde neutraliteit van de Esperantobeweging werkt hier kennelijk als een boemerang. Men stelde dat het de Esperantobeweging ontbreekt aan een maatschappelijk project. Voor neutraliteit op zich loopt men niet warm. Als je geen keuzes maakt, nergens partij voor kiest, kun je ook geen mensen achter je scharen. Ik denk dat dit onderwerp wat vaker in Esperantokringen besproken moet worden.

Een zich feministe noemende vrouw had kans gezien om vóór de pauze de "reader" al door te nemen en viel over het *–in* achtervoegsel voor het vrouwelijke. De vrouw als aanhangsel van de man. Een taal duidelijk ontworpen door een man. Dit bezwaar is natuurlijk bekend en is goed te beantwoorden, maar momenteel niet bevredigend op te lossen. Een van de laatste reacties uit de zaal kwam van een Oost-Europese vrouw die de informatie wel heel interessant vond en ook bereid zou zijn de taal te leren. Niet slecht dus.

Hoe nu verder?

De cursisten gaan deze sessie in kleine groepjes bespreken en verwerken in hun eigen rapportage, zoals zij dat voor elke sessie moeten doen. Deze persoonlijke verwerking wordt gebundeld en aan het eind van het jaar ingeleverd.

Aan het eind van het studiejaar wordt elke sessie nog eens met de cursusleiding doorgesproken. Van deze evaluatie zal ook afhangen of het onderwerp in het volgend jaar opnieuw opgenomen wordt, of dat er zaken gewijzigd moeten worden, enzovoort. In ieder geval leek de eerste reactie van directeur Castermans oprecht positief.

Zo'n eerste keer is altijd wennen, voor beide partijen. Een herhaling zou ons ook de kans geven ons beter te documenteren en nog beter voor te bereiden.

Tot slot

Alle lof aan Kiki Tytgat die een goed samenhangend verhaal hield over een onderwerp waar nog heel weinig en zeker geen recent onderzoek naar gedaan is. Hier is duidelijk behoefte aan. Er zijn natuurlijk meer onderzoeken gedaan naar bijv. de demografische samenstelling van de Esperantopopulatie, zoals Nikola Rašić heeft gedaan. Deze onderzoeken zouden met elkaar vergeleken moeten worden, en herhaald, zodat een ontwikkeling in de tijd merkbaar wordt. En het belangrijkste: alleen met goed cijfermateriaal kan een goede sterkte-zwakte analyse worden gemaakt, op basis waarvan doelstellingen kunnen worden geformuleerd en beleidsplannen kunnen worden gemaakt. De studenten van CIMIC hebben ons nog maar eens aangetoond dat dit hard nodig is.

Rob Ebenau

Deze aflevering brengt een vervolg op het thema 'Okuloj' en, voor de afwisseling, een toemaatje over blindheid. Samen met de gebruikelijke vertaaloefeningen bleef in dit katern geen plaats meer over voor verdere rubrieken.

Korpopartoj en kunteksto (3)

LA OKULO (sekvo)

VIDI, RIGARDI ATENTE

Kion signifas jenaj du proverbo,?

1. Ne **kredu** al orelo, kredu al okulo[z].
Ne kredu onidiron[1], sed propran observon.
2. Gasto havas akrajn[2] okulojn[z].
Gasto estas scivola, li observas ĉion en la domo de la gastiganto[3].

Por diri, ke oni rigardas ege atente, estas du esprimoj kun 'okuloj': ...
1. rigardi per **ambaŭ** okuloj
2. teni la okulojn en **streĉo**[4] / streĉi la okulojn[z 5]. Kp. streĉi la orelojn[6].

La agon rigardi ege atente oni povas priskribi per aludo al la greka mitologio:
rigardi, observi per **Argusokuloj** (aludo al la centokula giganto Arguso).

La nederlanda esprimo *zijn ogen de kost geven (= oplettend kijken)* ne havas tre originalan tradukon:
bone uzi siajn okulojn.

Okuloj povas **perfidi**[7] sentojn, inter alie avidon[8]:
avidege ĵeti rigardon al io[z 9]
pasie[10] rigardi *met de ogen ...*[11].
aŭ grandan koleron:
liaj/ŝiaj okuloj ĵetis **fulmojn**[12].

Sub la efiko de ega surprizo la okuloj ...
elkaviĝas[13] (= ili saltas el la okulkavoj[14])
N.B. la morto rigardas per ... .
okulkavoj.

Se iu ege surpriziĝas, oni diras, ke li rigardas ...
rondokule[15].

Kelkfoje oni devas toleri malgrandan kulpon, mispaŝon, mensogeton, oni devas...
iafoje okulon **fermeti**[16].

VIDI MALATENTE, MALBONE

Zamenhof emfazas la neceson rigardi atente.
Klarigu jenajn proverbojn:
a) (Se) okulo ne atentas, **dorso** eksentas.
b) Se okulo ne vidis, pagas la **poŝo**.
c) Okulo ne vidis - pagu la **sako**.
Klarigoj: a) Infano povus trafi punon[17] pro sia malatento. b, c) la kulpulo devos finance kompensi faritan damaĝon[18].

Kion signifas jeno (PIV)?:
'Okulmezure tiu arbo estas 4-5 metrojn alta'
Tiom, kiom oni povas taksi[19] per la sola okulo, sen okuliloj (PIV).

Kelkfoje iu deziras, ke oni ne klare vidu ion: por tio li ...
ŝutas[20], ĵetas **polvon**[21] al ni en la okulojn[22], li **nebuligas** al ni la okulojn (trompas per brila ŝajno)[23].

Kiam la vidsenso malakriĝas, oni bezonas...
okulvitrojn.

Ni ne konfuzu! | senso, senco, sento |
Traduku la tri vortojn! senso *zintuig;* senco *zin; betekenis,* sento *gevoel.*

Kompletigu:
1. Li uzis la vorton 'printempo' en figura ... .
2. Agrabla ... de varmo
3. Tradicie ni parolas pri niaj 5 sen... .
4. Mi havas la ..., ke mi eraras.

Pri iu, kiu estas tre miopa aŭ preskaŭ blinda, oni diras, ke li estas
talpokula (tapo = mol).
Tia homo bezonas tre fortajn
okulvitrojn.
Kp. vitrokulo *glazen oog, kunstoog*

Ni ne konfuzu! | polvo, pulvo, pulvoro |
Traduku la tri vortojn!
pulvo *buskruit*
pulvoro *poeder (suiker, koffie, goud), gruis*
polvo *stof*

Per kio oni senpolvigas[24] polvajn[25] **meblojn**?
per polvoviŝilo[26].
Per kio oni senpolvigas polvajn **tapiŝojn**?
per polvosuĉilo[27].
Per kio oni pulvorigas[28] kafon aŭ **pipron**?
per kafmuelilo, pipromuelilo

Oni uzas esprimon kun la vorto 'pulvo' por diri, ke iu ne estas inteligenta: Li ...
ne **elpensis** la pulvon, li pulvon ne elpensis[z29].

Ekzercoj

a) Reesperantigu la subajn vortojn.
b) Testu vin! Provu rediri la supran tekston kovrante alterne la partojn markitajn per vertikala linio kaj la ne markitajn. c) Komentu la terminojn grase presitaj.

1 gerucht 2 scherp 3 gastheer 4 spanning 5 opensperren 6 de oren spitsen 7 verraden 8 begeerte 9 met het oog (met de ogen) verslinden 10 met passie 11 verslinden 12 zijn ogen schoten bliksemstralen 13 de ogen puilen uit hun kassen 14 holte, kuil; oogholte, (oogkas = ook *orbito*) 15 grote ogen opzetten, verbaasd kijken 16 een oogje dichtdoen 17 een straf oplopen 18 schade 19 schatten; op het eerste gezicht, vluchtig geschat 20 strooien, storten 21 stof 22 een rad voor de ogen draaien, misleiden 23 zand in de ogen strooien, iemand iets wijsmaken 24 afstoffen 25 stoffige 26 stofdoek 27 stofzuiger 28 verpoederen 29 hij heeft het buskruit niet uitgevonden

NE VIDI

Elektu la taŭgan sekvon!

1 Se okulo ne vidas,	a for de l' koro.
2 Antaŭ okulo ne staras,	b koro ne avidas[30].
3 For de l'okuloj,	c doloron ne faras.

Solvoj: 1b 2c 3a.

Traduku: *uit het oog uit het hart.*

Kiun esprimon vi uzus,
kiam vi volas kaŝi **bombonujon** al infano?
kiam vi volas kaŝi al iu **malagrablajon**?
por diri, ke oni forgesas **foririntojn**[31]?

Kelkfoje ni ne deziras vidi ion: ni fermas... ./ ni kovras... .

Ni **fermas** la okulojn kontraŭ io./
Ni **kovras** al ni la okulojn kontraŭ io.
N.B. ignori = *niet willen weten, negeren.*

Tipe home[32] estas, ke ni ofte vidas mankojn[33] kaj difektojn[34] ĉe aliaj kaj ne, eĉ grandajn, ĉe ni.

En fremda okulo ni vidas **ligneron**[35], en nia ni trabon[36] ne vidas[z].

Interludo: Parigu kun la ĝusta traduko:

a trabo	1 spoor (rails)
b trafo	2 overzijde
c trako	3 traite
ĉ tramo	4 balk
d tranco	5 tram
e transo	6 waternoot
f trapo	7 het treffen
g trato	8 trance

Solvoj: a4 b7 c1 ĉ5 d8 e2 f6 g3

Male[37], ni povas fermi la okulojn, ankaŭ ĉar ni ne bezonas vidi: kelkfoje ni povas eĉ fari ion...

kun okuloj **fermitaj**[z].

Aliafoje, kiam ni ne rajtas/povas **endormiĝi**, ni tenas..., ni batalas...

la okulojn malfermitaj,
batalas kontraŭ dormemo[38].

MALĜOJAĴOJ

Kiam oni **maljuniĝas**, formiĝas ĉirkaŭ la okuloj...

okulsulketoj[39],

kaj sub la okuloj formiĝas ...

ringoj[40].

Ĉe okulmalsano oni **konsultas** ... / ... / ... .

okuliston, okulkuraciston, oftalmologon.

Pro malvarma vento, likvaĵo (fluidaĵo) fluas[41] el la okuloj, oni ekhavas ...

mukokulon[42], **okulkataron**[43].

Kiel oni ĝenerale kuracas okulon?

Oni **engutas**[44] kuracilon en la okulon.

Oni uzas la kuracilon ... gut....

guto(n) post guto / pogute[45].

Por enguti la kuracilon oni uzas ...

gutigilon[46].

Admiru la difinon de 'gutigilo' en PIV:

vitra **tubeto**, provizita per[47] kaŭĉuka kapuĉeto kaj uzata por verŝi[48] difinitan nombron da gutoj.

(Ankoraŭfoje ripeti?
"Gutigilo estas ..., ... per ... kaj ... por ... ").

Alia likvaĵo, kiu elfluas el la okuloj estas ...

la **larmoj**.

Kiuj **sentoj** povas venigi al ni la larmojn en la okulojn?

ĝojo, emocio, ĉagreno[50]

Kiuj **fizikaj** kaŭzoj povas venigi al ni larmojn en la okulojn?

doloro, fumo[51], larmiga[52] gaso, la senŝeligado de sepoj[53]

Kiam mi senŝeligas **sepojn**, miaj okuloj ... .

larmas *wenen*

Pro larmoj la okuloj ...

nebuliĝas[54].

Larma nebulo ...

vualas[55] la okulojn.

La larmoj **staras**...

al iu en la okuloj[z].

La okuloj pleniĝas per larmoj[56]. Kiom [57] oni klopodas[58], oni ne ĉiam kapablas ...

haltigi la larmojn.

La larmoj tiam ...

ruliĝas[59] sur la **vangoj**.

Tiuokaze oni ... per ...

(for)viŝas al si la larmojn el la okuloj[z] per naztuko (poŝtuko).

MENSE[60]

Kiam ni planas ion, ni jam vidas mense la rezulton: la **rezulto** ...

ŝvebas antaŭ la okuloj[61].

Kelkfofe, farante ion, ni devas priatenti ion alian, ni devas ... okuloj ... .

havi ion antaŭ la okuloj farante ion alian.

Estas ĝenerale akceptite, ke ĉia farita damaĝo[62] meritas egalan **repagon**. La Malnova Testamento preskribis[63]: ...

Okulon pro okulo, denton pro dento.

Ion, kio ege ĝenas aŭ indignas nin, ni nomas ...

makulo en nia okulo[64].

Ekzercoj a, b kaj c

30 begeren 31 vertrokken personen 32 typisch menselijk 33 gebrek, tekortkoming 34 gebrek, defect 35 splinter 36 balk 37 integendeel 38 slaap(neiging) 39 kraaienpootjes 40 wallen onder de ogen 41 vloeien 42 slijmoog 43 druipoog 44 indruppelen 45 druppelsgewijs 46 druppelteller 47 voorzien van 48 gieten 49 zoutig 50 verdriet 51 rook 52 traangas 53 uien schillen 54 worden beneveld 55 sluiert 56 zijn ogen schieten vol tranen 57 hoezeer 58 moeite doen 59 rollen over 60 in de geest 61 voor ogen staan 62 schade 63 schrijft voor 64 dat is me een doorn in het oog

RIGARDEGI
Kiam, pro scivolo, timo, admiro, oni ĵetas rigardon **ĉiudirekte**, oni ... la okulojn.
| ruladas[65]

Kiam iu prenas el plado[66] pli ol kiom[67] li povas manĝi, ni diras, ke li havas ... .
| la okulojn pli **grandajn** ol la ventro[z].

Kiel ni komprenu: 'Okuloj estas pli grandaj ol la **ventro**'?
| Se 'okulo ne vidas, koro ne avidas', tiam male, se okulo vidas, la koro (aŭ la ventro)... .

Klarigu: 'Antaŭ tima okulo potenciĝas eĉ **kulo**[68].'
| Por timulo eĉ kuleto estas potenca[69] malamiko. Komparu: 'Kontraŭ **muŝoj**[70] bravulo, kontraŭ homoj timulo[z].

Ni havas belan esprimon por diri, ke **timo** gravigas[71] ĉion: ... .
| Timo havas grandajn okulojn.

Laŭ Zamenhof oni evitu tro grandan ambicion aŭ fieron: 'Kiu tro alten rigardon **direktas**, ...
| tiu tre baldaŭ okulojn difektas[72]. (= ambiciulo malsukcesos).

Du aliaj Zamenhofaĵoj diras same:
'Ne iru okuloj ...
| super la **frunto**[z] ' (ni ne fieru, ni ne tro alten celu);

'De rigardo **tro alta** ...
| malsaniĝas okulo'.

BOTANIKO, FIZIOLOGIO
Grefti okulon = ?
| okulo = burĝono[73]; okuli = burĝongrefti[74]
| kp. inokuli, okuli = *oculeren, enten*

Kia ino estas **'kanino**?
| Nenia! 'Kanino' estas la scienca termino por okuldento. Kp. incizivo (tranĉdento), kanino (okuldento), molaro (vangodento).

Notoj
Ni ne konfuzu! | frunto, fronto |
frunto *voorhoofd*; fronto *voorkant, front*
Kio mankas?
a La ŝvito staris sur lia ... .
b Batalo ĉe la ... .
c Serĉante ideon, oni frotas al si la ... .
ĉ Du kolonoj ornamas la ... de la konstruaĵo.
d La laboristoj formis ... .
e Trovinte ideon, oni frapas al si la ... .
Solvoj: a frunto; b fronto; c frunton; ĉ fronton; d fronton; e frunton.

Komparu: | rigardi ĉiudirekt<u>e</u>, rigardi alt<u>en</u>. |

Regel: het <u>*doel*</u> *van de beweging staat in de accusatief.*
- Rigardi alten. *De hoogte is het doel van het kijken*
- Rigardi ĉiudirekt<u>e</u>. *De richting op zich is niet het doel van het kijken, men kijkt niet NAAR een richting, men kijkt naar iets IN een richting of in alle richtingen. Vgl. nog:*
- Viaj okuloj rigardu rekte (Biblio). *Zoals voor 'ĉiudirekte'.*
- Ne rigardu malantaŭe<u>n</u> (Biblio). *Zoals voor 'alten'*
- Li malfermis la pordon kaj rigardis en la ĉambron. *Het doel van het kijken is de kamer.*
- Ĉu vi serĉas vian libron? Rigardu en la ĉambro! *Het doel van het kijken is niet de kamer, maar het boek. De kamer is de plaats waar het kijken moet gebeuren.*

Rigardu en la pasporto![z]. *Zelfde redenering als in vorig voorbeeld. Het doel van het kijken is niet het paspoort maar een inliching die erin staat.*

Prepozicioj	
Ne kredu ... orelo.	al
Ne kredu ... onidiron.	---
observi ... Argusokuloj	per
rigardi ... ambaŭ okuloj	per
teni la okulojn ... streĉo	en
difinita nombro ... gutoj.	da
kaŝi ... iu malagrablaĵon	al
Ne iru okuloj ... la frunto[z].	super
aludo ... la greka mitologio	al
La okuloj pleniĝas ... larmoj.	per
Ni kovras ... ni la okulojn ... io.	al, kontraŭ
povi fari ion ... okuloj fermitaj[z]	kun
ŝuti, ĵeti polvon ... ni ... la okulojn	al, en
... malvarma vento oni ekhavas muk-okulon	Pro
tubeto, provizita ... kaŭĉuka kapuĉeto	per
(for)viŝi ... si la larmojn ... la okuloj[z] ...	al, el
naztuko	per
Kiuj sentoj povas venigi ... ni la	al
larmojn ... la okulojn?	en

Ekzercoj a, b kaj c.
65 de ogen rollen 66 schotel 67 = pli ol tiom, kiom... 68 mug 69 machtig 70 vlieg 71 belangrijk maken 72 te grote eerzucht leidt tot mislukking 73 knop 74 een oog, een groeiknop enten

KAJ POR FINI.........IOMETE PRI BLINDECO!

Parigu (Solvoj enfine!)

1	blinda de naskiĝo	a	fanatika
2	la blinda amaso =	b	masonfermita
3	Blinda konfido ...	c	senkomprene
4	blinda ŝovinismo=	ĉ	de la sunradioj
5	blinda muro	d	sen elirejo
6	blinda fenestro	e	nekritika amaso
7	blinda flugado	f	sen vidkapablo
8	blinda vojo	g	sen fenestro
9	blinde imiti	ĝ	sen vido al la grundo
10	blindigita		
		h	kondukas al perfido

Same

11	blindigita	ĥ	kiel blindulo
12	blindiganta	i	senplane
13	blindiga	j	de ies beleco
14	blindige	ĵ	de blindeco
15	stumbli	k	ludi ne devas[z]
16	Inter la blinduloj...	l	fulmo
17	Blindulo kartojn...	m	kolorblindulo
18	esti frapita	n	blanka tablotuko
19	blinde labori =	o	reĝas la strabuloj[z]
20	daltonismulo =	p	pasio

VERTAALOEFENING 2004-2

At Five in the Afternoon

Jan Pieter Ekker, uit "Skrien" januari/februari 2004.

Na *De appel* [1998) en *Blackboards* (2000] is dit alweer de derde film van de pas 23-jarige Samira Makhmalbaf. De film speelt in Afghanistan, kort na de val van de Talibaan. Centraal staat Noqreg, een schoolmeisje in een azuurblauw kleed, met een lichtblauwe shawl en parasol. Als zij de deur uit stapt, gaat haar burka af en verruilt ze haar muiltjes voor elegante witte schoenen met hakken. Noqreg heeft een droom: zij wil de nieuwe president van de republiek worden. Tegen de zin van haar fundamentalistische vader, die Osama bin Laden een held vindt en niet eens weet dat zijn dochter naar een gewone school gaat.

Met *At Five in the Afternoon* - opgenomen in een buitenwijk van Kabul met Afghaanse niet-professionele acteurs - wil Makhmalbaf het beeld over Afghanistan bijstellen dat de wereld heeft dankzij de massamedia (in het bijzonder CNN) en films als Rambo III (1988), waarin Sylvester Stallone in zijn eentje het Russische leger verjaagt.

De poëtische parabel, vernoemd naar een gedicht van de Spanjaard Lorca, is fraai gefotografeerd. En Makhmalbaf is niet bang haar nek uit te steken. "Wij allen zijn Talibaan. Bin Laden is Talibaan, Bush is Talibaan, Samira Makhmalbaf is Talibaan", zei ze bij de wereldpremière in Cannes, waar *At Five in the Afternoon* werd bekroond met de Juryprijs en de oecumenische prijs.

UITWERKING VERTAALOEFENING 2004-1

De kers op de taart

Pascal Deboosere, *Bladgroen*, mei 2001, p.3.

La ĉerizo sur la torto

Sendube kulpas mi (estas mia kulpo). Mi ne ŝatas sukeraĵojn (dolĉaĵojn; mi ne estas frandemulo[1]), oni vere ne povas plezurigi min per torteto[2].

Tio tute male, mi supozas, al la politikistoj kaj ĵurnalistoj, kiuj kontrabandis la *patisserie* en la politikan ĵargonon.

Ĉar subite ĝi estis tie: "la batita kremo sur la torto". Oni ne bezonas esti studinta por kompreni, kio estas celata per (pere de) tiu esprimo:

en ĉiu (ĉia) politika kunteksto la torto kaj ĝia batita kremo signifas la krono sur la laboro, la obtenita krometo[3]. Bone trovita do (bona trovaĵo do), tiu batita kremo.

Superis mian atendon[4] tio,
Mi trovis tute trafa tion,

ke (ek)de la komenco oni decideme (senhezite) elektis batitan kremon en tiu ĉi okazo, kaj ne buterkremon, ĉar tion mi tute ne rigardas manĝebla.

Sed, en bona kukbakejo troveblas por ĉies gusto, pro kio oni baldaŭ fabrikis varianton de la torto kun batita kremo. Ĉu eble vi ankoraŭ ne aŭdis pri la ĉerizo?

Tiun oni metas aŭ rekte sur la torton - "la ĉerizo sur la torto estas la kroma (ekstra, aldona[3]) kompenso por la personaro (dungitaro) de ...", aŭ sur la batitan kremon... "kiel ĉerizo sur la batitan kremon estas la kroma kompenso por la personaro de ...".

Kaj ĝuste (precize) kun tiu ĉerizo ni nun devas plu(e) vivi, laŭ mi. Nur, mi ne ŝatas sukeraĵojn (dolĉaĵojn). Kiom min koncernas (Middelkoop: rilate al mi), la ĉerizo ekde nun (ekde hodiaŭ) povas iri en la ŝereon kaj ne sur la torton. En la sekan ŝereon, kompreneble, ĉar alia ŝereo, be... multe tro dolĉa.

<u>KOMENTOJ</u>

1. Middelkoop zoetekauw = *frandemulo*, (wat niet speciaal naar zoetigheden verwijst)
2. gebak = *kukaĵo, bakaĵo*; gebakje *torteto*
3. extra: *ekstra, pli, kroma, aldona*
een extraatje: *ekstraĵeto, aldonaĵeto, krometo* (minder duidelijk?), *pliaĵo* (nog minder duidelijk?)
4. 'meevallen' bij Middelkoop:
superi la atendon; esti pli bona (pli facila, pli agrabla ol oni atendis; 'meevaller' *neatendita bonŝanco.*

IOMETE PRI BLINDECO.

Solvoj

1f 2e 3h 4a 5g 6b 7ĝ 8d 9c 10ĉ
11j 12l 13p 14n 15ĥ 16o 17k 18ĵ 19i 20m

Vragen en/of opmerkingen uitsluitend en rechtstreeks aan de redacteur van de rubriek sturen:

Emiel Van Damme,
Albert -I- straat 44, B-1703 Schepdaal.

Kun la januara numero de la magazíno MONATO, eldoníta de Flandra Esperanto-Lígo, la internacía, sendependa revuo eníras sían 25an jarkolekton.

Jen la enkonduko al tíu jubilea numero, verkíta de ĉefredaktoro Stefan Maul:

Jubileo

Kiam kun Torben Kehlet mi fondis tiun ĉi revuon, probable neniu - ankaŭ mi ne - povis imagi, ke iam ĝi atingos sian 25an jaron. Des pli mi ĝojas, ke nun ni eniras tiun modestan jubileon. Modeste, ne pompe, ni volas festi ĝin. Modeste, ĉar la sukceso de tiu ĉi unika magazino estas nur relativa: ĝia eldonkvanto, la nombro de vendataj ekzempleroj, ĝis hodiaŭ ne konsiderinde superis la magian ciferon 2000. Tio ne sufiĉas por vere prosperi, nur por vivteni la gazeton. Kaj la perspektivo nun, kiam en vastaj partoj de l' mondo regas ekonomia krizo, ne estas esperiga, ĉar por multaj homoj Monato estas luksaĵo, kiun ili ne (plu) povas pagi.

Okaze de la jubileo ni jen kaj jen dum la jaro aperigos artikolojn pri la revuo; en tiu ĉi (januara) numero, ekzemple, vi trovas koncizan historion pri la magazino. Aliaj artikoloj de diversaj aŭtoroj traktos specialajn aspektojn ligitajn pli-malpli rekte al Monato, ĝiaj evoluo kaj historio. Tiuj el vi, kiuj dekomence legis la gazeton, scias kiom multe ĝi ŝanĝiĝis. 25 jaroj estas longa tempo, kaj kun la tempoj kompreneble aliiĝas ankaŭ gustoj kaj preferoj de aŭtoroj, redaktantoj kaj legantoj; konsekvence la revuo hodiaŭ havas konsiderinde alian karakteron ol la komencaj numeroj. Kerne tamen la magazino sendube restis la sama: ĝi klopodas speguli problemojn kaj temojn de aktualaj mondo kaj socio. Kiel ajn, Monato firme establiĝis en la Esperanto-kulturo kiel unu el ties plej prestiĝaj gazetoj. Permesu, ke almenaŭ pri tio ni fieretu.

Krome ni kompreneble klopodos, kiel kutime, liveri al vi ankaŭ ĉi-jare interesan kaj profesi-nivelan magazinon kun varia kaj bunta enhavo.

Cetere, se vi volas gratuli, gratulu ne nur nin sed precipe vin mem. Ĉar sen vi, niaj fidelaj abonantoj, la gazeto ne ekzistus tiom longe. Al pliaj 25 jaroj!

Sincere via,

Stefan Maul

Por pliaj informoj pri Monato vi krozu al http://monato.esperanto.be aŭ vi petu provekzempleron de la Esperanto-Centro en Antverpeno!

Er verschijnen jaarlijks meer en meer boeken in de Esperanto-wereld: zowel originele werken als vertalingen. Bijna al deze werken zijn te verkrijgen via de Vlaamse Esperantobond. Wie is er bijvoorbeeld nog niet in het Esperantocentrum te Antwerpen geweest, of wie heeft de webwinkel (http://retbutiko.esperanto.be/) nog niet bezocht?

De Vlaamse Esperantobond heeft klanten in nagenoeg alle werelddelen, en staat in voortdurend contact met Esperanto-organisaties overal te wereld, gaande van De Verenigde Staten tot Japan.

Bovendien is de Vlaamse Esperantobond zelf ook uitgever van Esperanto-boeken. Uit de verkoopscijfers zie je duidelijk dat de eigen uitgaves het uitstekend doen.

De 10 meest verkochte items in de boekenwinkel zijn de volgende:

1. Brusela bubo (W. Vandersteen)
2. Morgaŭ denove ni vidu (S. Carmiggelt) (FEL)
3. Esperanto sen mitoj (M. Sikosek) (FEL)
4. Sagao de Njal (FEL)
5. Pinokjo (Collodi) (FEL)
6. Esperanto-sleutel
7. La ŝtona urbo (A. Löwenstein) (FEL)
8. Grammaire ABC (de Vleminck/Van Damme) (FEL)
9. Dis! (S. Johanson) (FEL)
10. Nova plena ilustrita vortaro PIV

Hier zie je zowel stripverhalen (de Suske&Wiske-vertaling van *Het kregelige Ketje* op de eerste plaats) als informatiemateriaal (de sleutel op de 6e plaats; een uitstekende kennismaking met het Esperanto) en studiemateriaal: het grammatica-boek en het nieuwe geïllustreerde Esperanto-woordenboek.

Vergelijken we met vorig jaar, zien we dat *Brusela Bubo* op de eerste plaats is blijven staan, *Nova plena Ilustrita Vortaro* stond vorig jaar op de tweede plaats en *Ŝtona Urbo* op de derde.

Als we ons nu eens beperken tot de échte literatuur, bekomen we voor 2003 het volgende lijstje:

1. Morgaŭ denove ni vidu (S. Carmiggelt) (FEL)
2. Sagao de Njal (FEL)
3. Pinokjo (Collodi) (FEL)
4. La ŝtona urbo (A. Löwenstein) (FEL)
5. Dis! (S. Johanson) (FEL)
6. La Bato (L. Karpunina) (FEL)
7. Katorelo (J. van Mens) (FEL)
8. Kromosomoj (Lorjak) (FEL)
9. Postdomo (I. Ertl)
10. Morto de sciencisto (R. Gates)

Wat opvalt is dat het boek *La ŝtona urbo* vorig jaar en dit jaar bijna even goed verkocht, terwijl andere boeken uit de lijst verdwenen zijn. We kunnen *La ŝtona urbo* dus gerust een bestseller noemen, zeker als we erbij vermelden dat het reeds een herdruk is! Ook *Dis!* van Sten Johanson blijft het goed doen. Andere boeken verkopen redelijk goed juist ná het verschijnen, maar worden dan verdrongen door nieuw verschenen werken. Volgend jaar zullen we dus kunnen zien welke boeken van 2003 zullen 'overleven'.

We zien ook duidelijk dat bijna alle boeken (8/10) eigen FEL-uitgaves zijn. Zo zie je in hoeverre FEL bijdraagt tot de verspreiding en uitbreiding van de Esperanto-cultuur én de supranationale literatuur: werken zoals IJslandse saga's, maar ook Nederlandse literatuur kunnen nu in vertaling over heel de wereld gelezen worden. Maar ook originele Esperanto-schrijvers uit Skandinavië, Italië, Rusland, enz. bereiken een uitgestrekt internationaal publiek.

Lode

Biografie

Sandor Szathmari is één van de uitblinkers tussen de schrijvers van esperanto-prosa en werd voornamelijk geprezen om zijn roman *Vojaĝo al Kazohínio*. Hij werd geboren in Hongarije in 1897, leerde Esperanto in 1912 en begon in deze taal te schrijven in 1932, als nevenactiviteit naast zijn mechanica-ingenieurscarrière. Van 1937 tot 1942 was hij in de Hongaarse Esperanto-Vereniging verantwoordelijk voor verkoop en administratie.

In 1939 heeft hij zijn werk *Vojaĝo al Kazohínio* voltooid, maar wegens het uitbreken van de wereldoorlog kon het boek pas in 1958 verschijnen, toen er reeds drie drukken van de Hongaarse uitgave waren verschenen!

Zijn novelles werden verspreid gepubliceerd tijdens de jaren 1950-1960, in de tijdschriften: *Belarto, Monda Kulturo, La Nica Literatura Revuo, Monda Kulturo* en *Hungara Vivo*. Hij schreef artikels over literaire thema's en over de internationale taal-beweging, o.a. in *Sennacieca Revuo, la Praktiko, Sennaciulo, Hungara vivo, Monda Kulturo* en *Esperanto*. Zijn studie over de poëet en drama-schrijver Julio Baghy, vormde het voorwoord van de poëzie-antologie *Ora duopo*.

De verhalenbundels van Szathmari zijn: *Maŝinmondo*, die in 1964 verscheen onder het vaandel van Stafeto, *Kain kaj Abel*, dat na zijn dood in 1977 werd uitgegeven, en *Perfekta civitano* (1988), dat al zijn novelles in één volume bundelt.

Hij is ook één van de auteurs, vertegenwoordigd in *33 rakontoj, la Esperanto Novelarto* en haar gereviseerde, uitgebreide uitgave - *Trezoro*, verschenen in respectievelijk 1964 en 1989.

In *Vojaĝo al Kazohínio* schetst Szathmari op een satirische wijze de problemen van een maatschappij die alle psychologische vervreemding opgelost heeft, maar de menselijke natuur verloren is. In de schoot van die maatschappij bevindt zich toch nog een aantal "oude" mensen die de maatschappij moet afzonderen om zelf niet tenonder te gaan. Deze "oude" mensen symboliseren de huidige mensheid, doch ze aanvaarden bespottelijke en abnormale taboes, terwijl de niet-vervreemde maatschappij het satyrische symbool is van de gevolgen van de 'wetenschap om de wetenschap', in plaats van de 'wetenschap ten dienste van de mens'.

Tenslotte kunnen we nog vermelden dat Szathmari ook toneelstukjes schreef. De komische eenakter *Budapeŝta ekzameno* (1968) werd tijdens het 40-jarig jubileum van BET (Bulgaars Esperanto-theater) door professionele acteurs gespeeld en op video uitgegeven door LF-koop.

Sandor Szathmari stierf in 1974. Hij schreef ook in zijn moedertaal, het Hongaars.

(Vertaling: Lode)

Van de werken van Szathmari is nog slechts de bundel *Kain kaj Abel* te verkrijgen bij de Vlaamse Esperantobond, tegen 8,65 Euro. Andere werken zijn waarschijnlijk nog te bestellen.

De bovenvermelde video *Espere despere*, bestaande uit 3 eenakters (met ook nog *Lingva Evoluo* van Julio Baghy en *La vorta klaso* van Giorgio Silfer), is te koop tegen 35,85 Euro.

Fonds Vanbiervliet te Kortrijk kreeg bezoek van hoofdbilbliothecaris

De pas benoemde nieuwe hoofdbibliothecaris van de Kortrijkse stadsbibliotheek, Bart Noels (31), maakte donderdagmorgen 8 januari 2004 kennis met de vrijwilligers die het Esperanto-Fonds Vanbiervliet in de bibliotheek verzorgen.

Hij kreeg uitleg over collectie en was zeer geïnteresseerd in dit stuk van zijn bibliotheek dat hem nog niet bekend was. Van de gelegenheid werd gebruik gemaakt om enkele praktische afspraken te maken.

Het fonds heeft namelijk een computer nodig om eindelijk aan hedendaagse catalogering te kunnen beginnen (liefst met internet-aansluiting, zodat de catalogus van Wenen kan geraadpleegd worden). Door de voortdurende toevloed van nieuwe werken is ook nijpend plaatsgebrek ontstaan. Ruil van rekken met andere afdelingen zal het fonds een grotere werkruimte geven en dubbele exemplaren zullen afzonderlijk kunnen geklasseerd worden. Dit zal de overzichtelijkheid van de biblitoheek ten goede komen.
Eerstdaags zouden nog enkele grote schenkingen moeten arriveren (afhankelijk van de transportmogelijkheden uit Oostende en Antwerpen).
Extra-vrijwilligers om de huidige ploeg van 2 à 4 personen te versterken zijn dus zeer welkom. Er wordt elke eerste en derde donderdag van de maand gewerkt. Neem hiervoor contact op met Jean-Pierre Allewaert via tel.: 056 20 07 96 of jean-pierre.allewaert@pandora.be.

Kijk ook eens op http://mywebpage.netscape.com/rotsaert8000/kortrijk.html. Daar staat een (ver van volledige) lijst van tijdschriftennummers die in Kortrijk ontbreken. Ook fotokopies zijn welkom. Anderzijds zijn er een groot aantal dubbele nummers van tijdschriften beschikbaar voor wie zijn eigen collectie wil aanvullen.

RR

Het adres van de bibliotheek is:
Stedelijke Openbare Bibliotheek
Leiestraat 30
BE-8500 Kortrijk

***Trovanto* – de internet-catalogus van de Weense Bibliotheek – boekt succes!**

Voor een bibliotheek is het aantal raadplegingen uiteraard een maatstaf voor de belangrijkheid van de beschikbare werken en/of collecties. Gelukkig hoeft Esperanto niet onder te doen voor de andere, zoals blijkt uit volgende cijfers.

In de rangschikking van het aantal internet-raadplegingen in 2003 van de Nationale Bibliotheek van Wenen heeft *Trovanto*, de Esperanto-databank, een sterke tweede plaats bereikt, in een totaal van 12 catalogi.

NAK, de catalogus van nalatenschappen kwam op de eerste plaats met 11.643 raadplegingen, dan volgde *Trovanto* met 11.193, een verschil van amper 450 bezoeken of minder dan 4%.

Hierbij moeten we ook nog opmerken dat een aantal Esperanto-nalatenschappen mee in de NAK-catalogus opgenomen zijn. Binnenkort zal *Trovanto* ook in het nieuw bibliothecair systeem opgenomen worden.

De webstek van de electronische catalogus *Trovanto* is te vinden op http://www.onb.ac.at/sammlungen/plansprachen/eo/index.htm.

ALGEMEEN

Maltees in de verdrukking binnen EU

In Malta heerst grote onrust omdat het Maltees, dat naast het Engels erkend is als officiële taal, waarschijnlijk niet van bij de toetreding zal gebruikt worden door de instellingen van de Europese Unie. Het blijkt dat er lang niet genoeg vertalers en tolken zijn. (Metro, 17.12.2003)

Onze Taal

Een interessante site met allerlei korte taalnieuwtjes is http://www.onzetaal.nl/nieuws/opinternet/a0310.html.

Truckers leren hun talen

De beperkte talenkennis van veel truckers leidt soms tot hilarische toestanden en vooral tijd- en geldverlies. Een door Europa gesubsidieerd zelfstudieproject moet dat verhelpen. De cursussen zijn beschikbaar in het Frans, Engels, Duits, Pools, Bulgaars en Nederlands. (Het Volk, 16.12.2003, www.katho.be/)

Perfect Engels door operatie

Dat hun kinderen accentvrij Engels spreken, is voor Koreaanse ouders een statussymbool geworden. Als het met de gewone lessen niet lukt, wordt desnoods een kleine operatie aan de tong uitgevoerd. Deskundigen achten dit nutteloos, aangezien de vele Koreanen in de VS ook zonder die operatie goed Engels spreken. (www.spiegel.de, 3.1.1004)

Engels nog geen lingua franca

'Er werd gesuggereerd dat het Engels de lingua franca zou moeten worden voor de meeste vergaderingen. Alhoewel er een tendens in die zin is voor sommige types vergaderingen, kan ik - op basis van mijn dagelijkse ervaring - getuigen dat het onverstandig zou zijn te verwachten dat alle vergaderingen in het Engels gehouden worden, al was het maar omdat de beheersing van het Engels door sommige deelnemers niet altijd goede communicatie toelaat, vooral in delicate situaties, zoals er veel zijn in de Europese context.' (anonieme auteur in 'Headquarters' 3/2003, tijdschrift voor internationale instellingen gevestigd in Brussel)

Borschette

'Rondom de zaal staan tolkencabines, maar die zijn leeg, want iedereen praat Engels. (Dat wil zeggen, zolang de experts vergaderen. Voor politici hebben ze wel vertalers nodig.)' (Brussel deze week, 29.1.2004, over het conferentiecentrum Borschette in de Europese wijk van Brussel)

ESPERANTO

Hoeveel Esperantosprekers zijn er?

Dit is een vraag die regelmatig terugkeert. In Litouwen heeft men het antwoord gevonden via een volkstelling, waarin o.m. werd gevraagd naar het aantal gekende talen. Daaruit blijkt dat in het land 858 personen Esperanto spreken. (ret-info)

Uitspraak

Oksana Burkino, studente aan de universiteit van Sint-Petersbrug, maakt een eindverhandeling over de uitspraak van het Esperanto en de beoordeling ervan door een internationaal publiek. Deelnemen aan de enquête kan nog tot het voorjaar van 2004 op http://sfo.ab.ru/~oxy/. Het beluisteren en beoordelen van 25 korte teksten vergt ongeveer een half uur. (ret-info)

Britten

'Zodra je zegt: OK, Britten, het is in orde, jullie hébben gelijk: we nemen één taal: Esperanto. Dat is precies even gemakkelijk voor iedereen. Zodra je dát zegt, verstomt als bij toverslag de kreet om al die andere talen af te schaffen.' (Geert van Istendael in 'De toestand is hopeloos maar niet ernstig', Radio 1, 21.12.2003)

Vikipedio

Wikipedia is een groots, oorspronkelijk Engelstalig, project voor een Internet-encyclopedie waaraan iedereen kan meewerken. Er zijn ondertussen tientallen taalversies bijgekomen met samen 350.000 artikelen. De Esperanto-versie (Vikipedio, http://eo.vikipedio.org) is goed vertegenwoordigd met 10.000 bijdragen. (revuo UEA 1/2004)

Zamenhof

Een studie over het Joodse leven in de streek van Bjalistok heeft nieuwe gegevens opgeleverd over Zamenhof, de ontwerper van het Esperanto. Zie op de website van het tijdschrift 'Ondo', http://www.esperanto.org/Ondo/Ind-nova.htm.

De gegevens over de clubprogramma's moeten op de redactie toekomen vóór de 1ste van elke even maand. Laat-tijdige programmawijzigingen kunnen naar de redactie worden gestuurd en worden op de INFO-pagina opgeslagen, zodat men via het internet het juiste programma kan opvragen. De publicatie van redactionele teksten is gratis. Voor advertenties raadplege men het Esperantocentrum te Antwerpen of bekijke men de colofon.

ANTWERPEN – La Verda Stelo

Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20.00 uur. Iedereen is welkom.

Vrijdag 5 maart: Voorstelling van de nieuwe CD-Rom "Esperanto", met basiscursus, muziek, literatuur, informatie .... door Rob Ebenau
Vrijdag 12 maart: Istvan Ertl (HU) stelt het boek "Sensorteco" voor van Nobelprijswinnaar Imre Kertész, dat hij vertaalde in het Esperanto
Vrijdag 19 maart: Petro De Smedt: "sKatologia enrigardo en la kuirejo de vortaristo"
Vrijdag 26 maart: Wim De Smet vertelt over Louis Beaucaire, een vergeten humanist in de Esperanto-wereld
Vrijdag 2 april: Jakvo Schram leest voor uit zijn eigen kortverhalen.
Vrijdag 9 april: Conversatieavond. Mogelijk krijgen we bezoek van een gast uit Duitsland of uit Roemenië
Vrijdag 16 april: **Familieavond** met spelletjes, georganiseerd door kinderen. Iedereen welkom
Vrijdag 23 april: Voordracht in het NEDERLANDS: Tobias Leenaert spreekt over Vegetarisme. Breng belangstellenden mee!
Vrijdag 30 april: Chris Declerck: "Intimiteit in de Esperanto-belletrie"
Vrijdag 7 mei: **Europa-avond**: "informatie, indrukken, verwachtingen en vrees bij de toetreding van de nieuwe E.U.-landen" Een programma verzorgd door mensen uit de nieuwe E.U.-landen en door E.U.-ambtenaren.

Meer details over het programma kan je vinden op de web-pagina's van FEL, op het programmabord in het clublokaal of in het informatiekastje aan de voordeur. Of telefonisch via 03 234 34 00.

BRUGGE – Paco kaj Justeco

Indien niet anders vermeld, hebben onze bijeenkomsten plaats in Hof van Watervliet, Oude Burg 27, 8000 Brugge. Bijeenkomst: 2de donderdag van de maand vanaf 19.30 u. Speciale bijeenkomsten worden afzonderlijk aangekondigd. Inlichtingen: dhr. G. Maertens, tel.: 050 35 49 35.

BRUSSEL – Esperantista Brusela Grupo

http://users.belgacom.net/EBG

Wie een beeld van de mogelijkheden van het Esperanto wil krijgen, kan eens een kijkje komen nemen. Hier komen immers Esperantosprekers van tien verschillende moedertalen samen, en er wordt louter Esperanto gesproken om niemand uit te sluiten. (Uitgezonderd tegenover geïnteresseerden uiteraard.)

Bijeenkomsten vinden vanaf nu plaats elke woensdag van 18:30 tot 20:00 u. in de Schuman-wijk van Brussel."
Info: Hélène Falk, Eikenlaan 7, 1640 Sint-Genesius-Rode, tel.: 02 358 42 14.

Om per e-post op de hoogte gehouden te worden van de activiteiten van de Brusselse groep, stuur je een leeg berichtje naar: esperanto-en-bruselo-subscribe@yahoogroups.com.

GENT – La Progreso

Clubhuis: "La Progreso", Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77.

Op 19 januari start een nieuwe cursus Esperanto:
Plaats: Clubhuis "La Progreso"
Duur: 12 weken (schoolvakanties niet inbegrepen) elke maandag van 19.00 tot 21.00u. einde: 26 april 2004
Info: Inlichtingen bij Katja Lödör, tel. 09 230 16 77 of 09 221 10 02. e-post: gent@esperanto.be

Woensdag 17 maart 2004: "Librovespero", wie een interessant boek las en er met de leerlingen van de cursus over wil van gedachten wisselen, is steeds welkom.
Vrijdag 26 maart: Angelos Tsirimokos tolkte een Europese conferentie met als thema "Voor een federale Europese hervorming". Hij brengt hierover een niet te missen verslag uit. Om 20u.
Vrijdag 23 april: Christiaan Buysse en Daniël Van Steenkiste vertellen aan de hand van hun dia's over hun

reis naar Kiev. Om 20u.
Zaterdag 29 mei: Traditiegetrouw organiseren we onze jaarlijkse wandelzoektocht door het centrum van Gent. Hou deze datum alvast vrij!

Voor actuele informatie over ons programma en de juiste data van de **boekenavonden** kan je terecht op onze webpagina: http://www.esperanto.be/gent

HASSELT – Esperanto-klubo Hasselt
Elke 1ste en 3de dinsdag van de maand Esperanto-conversatie van 20 tot 22u. in het CC van Hasselt. De eerste vergadering is er een programma, de tweede een cursus "Spreken in Esperanto". OPGELET: Vanaf september 2003 wordt voorlopig geen programma meer voorzien.
Inlichtingen: Marcel Aerts, tel.: 011 72 00 75.

KALMTHOUT – La Erikejo
Bijeenkomsten vinden telkens plaats vanaf 20 uur in de Cambuus, Heidestatieplein 10, 2920 Kalmthout (vlakbij het NMBS-station *Heide*)

donderdag 18 maart: Lezing door Anita Scheenaerts over de Schelde.
donderdag 15 april: Lezing door Chris Declerck: Beschouwingen over literatuur.

Info: Wim De Smet, Hertendreef 12, 2920 Kalmthout, tel.: 03 666 99 49.
http://users.pandora.be/La.Erikejo/Index.htm

KAPELLE – Esperanto-Grupo "Meza Zelando"
Voor onze avonden, de laatste vrijdag van de maand om 19.30 u., worden we telkens bij een ander clublid te gast ontvangen. Inlichtingen over programma en plaats van samenkomst bij Sally en Dies Krombeen, tel.: (0113) 34 15 63 of Rie en Kees Dentz, tel.: (0118) 61 48 34.

KORTRIJK – ROESELARE – TIELT
Koninklijke Esperantogroep La Konkordo

Voor inlichtingen: Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96 / Piet Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30.
Bezoekers van andere clubs melden bij voorkeur hun komst. Dit laat ons toe hen beter te ontvangen en hen te verwittigen wanneer er een verandering van locatie is.

De **stadsbibliotheek van Kortrijk** beschikt over een uitgebreid **Esperantofonds**. Er is gelegenheid dit fonds te bezoeken na afspraak met Jean-Pierre Allewaert, tel.: 056 20 07 96. Clubavonden vinden plaats op de 4de maandag van de maand om 19.30 uur in CC Oude Dekenij, Sint-Maartenskerkhof, 8500 Kortrijk.

LEUVEN - Esperanto 3000
Zoals steeds gaan al onze activiteiten door in het Cultureel Centrum, Brusselsestraat 63, Leuven. Voor de meest recente informatie over ons programma kan je steeds terecht op onze webpagina: www.esperanto.be/esperanto3000.

Woensdag 12 maart: Cassini - huyghens - onbemande ruimtesonde naar Saturnus (Bernard-Régis Larue)
Woensdag 9 april: Het Amazonegebied (Eddy Raats)

LONDERZEEL
Cursus voor beginners elke dinsdag 14-16u, en voor gevorderden elke donderdag van 20-22u. in Hof ter Winkelen.
Informatie en contact: Frederik Vanden Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. of: J.P. Fertinel, Haan 47, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 300 652.

NOLIMES : (http://users.skynet.be/sky5381O/)
Nord-Limburga Esperanto-Societo
(met zetel in PEER)

NOLIMES vergadert elke eerste donderdag van de maand van 20 tot 22u in Cultureel Centrum "'t Poorthuis", Zuidervest te Peer.

De elementaire cursus wordt gegeven op de overige onderdagen van de maand, zelfde plaats en tijd, door Henri Schutters.
Iedere woensdag voormiddag van 10 tot 12 u leidt ook Julia Kelchtermans een elementaire cursus Esperanto in het kader van de stedelijke taalateliers.

OOSTENDE – La Konko
Inlichtingen bij Marc Cuffez, tel. 0486 36 23 65 of bij Else Huisseune, tel.: 059 43 30 58.
E-post: la.konko@tijd.be

Er zijn geen speciale activiteiten
De conversatie-avonden gaan door op maandagen 8 en 22 maart, 12 en 26 april

De cursus 1e jaar gaat door elke woensdag 14-16 uur (geen les tijdens de Paasvakantie!)

La Konketoj

Elke maan- dins- en donderdag van 13u tot 13u30 en woensdag van 18 tot 19u in het Esperantolokaal. Info: Els Huisseune tel 059 43 30 58.

TIENEN – La Hirundo

Alle vaste activiteiten van de club vinden plaats in de Donystraat 8 te 3300 Tienen. Laatste maandag van de maand is er clubavond (Vespero); Voor info: Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen. Tel.: 016 81 52 46 – Fax: 016 81 10 96.

Esperantocursus: elke dinsdag van het schooljaar 18-21u, De NOBEL (PISO), Alexianenweg 2, Tienen.
Alle andere activiteiten: F.O.S. 214, Donystraat 8, Tienen. Zie ook: http://home.tiscali.be/lahirundo/

TURNHOUT

Cursus voor gevorderden op dinsdag 9-11u. Dinamo/ Warande, Congoplein 1, Turnhout.

ROTTERDAM – Merkurio

Samenkomst de 1ste en 3de woensdag – uitgezonderd in juli en augustus – om 19.45 u. in het Centra Oficejo, Nieuwe Binnenweg 176, Rotterdam.

Woensdag 3 maart: Komuna legado
Woensdag 17 maart: Vivanta gazeto
Woensdag 7 april: Voĉlegado de mem-elektitaj tekstoj
Woensdag 21 april: Ĉiu verku artikolon (ne pli ol unu A4-folio)

Contactadressen in Vlaanderen

AALST *La Pioniro*, H. Dossche, Asserendries 103, 9300 Aalst, tel.: 053 70 17 89.

ANTWERPEN *La Verda Stelo*, p/a Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00.

BRUGGE *Paco kaj justeco* G. Maertens, Prins Leopoldstraat 51, 8310 St.-Kruis-Brugge, tel.: 050 35 49 35. E-post: gmae@xs4all.be.

BRUSSEL H. Falck, Eikenlaan 7, 1640 St.-Genesius-Rode, tel. 02 358 42 14.

GENK W. Minnen, Loskaaistraat 6, 3600 Genk, tel.: 089 35 07 13

GENT *La Progreso* Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77.

HASSELT M. Aerts, Lazarijstraat 122, 3500 Hasselt, tel.: 011 72 00 75. E-post: marcel.aerts1@pandora.be. - A. Claessen, Zonnebloemstraat 13, 3590 Diepenbeek, tel.: 011 72 60 65 E-post: albert.claesen@pandora.be.

HOUTHALEN Alfons Lijnen, Grote Baan 156, 3530 Houthalen, tel.: 011 52 20 74.

KALMTHOUT *La Erikejo* W. De Smet, Hertendreef 12, 2920 Kalmthout, tel.: 03 666 99 49. zie ook: users.pandora.be/La.Erikejo/Index.htm

KORTRIJK *La Konkordo* P. Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30. E-post: piet.glorieux@ping.be - Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96.

LEUVEN *Esperanto* 3000 Roger Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille, tel.: 010 86 01 12. E-post: r.goris@planetinternet.be.

LIMBURG Albert Claessen, Zonnebloemstraat 13, 3590 Diepenbeek, tel.: 011 72 60 65. E-post: albert.claesen@pandora.be. - Jos Vandebergh, Ambachtstraat 39, 3530 Houthalen-Helchteren, tel.: 011 52 19 43 (kantoor). - J. Bovendeerd, Veenmosstraat 3, 3650 Lanklaar, tel.: 089 65 95 82. - H. De Munck, Tiendenstraat 16, 3520 Zonhoven, tel.: 011 81 30 82. - H. Schutters, Panhovenstraat 10, 3930 Peer, tel.: 011 63 55 92. E-post: henri.schutters@skynet.be.

LONDERZEEL Frederik Van den Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. E-post: comite.jean.pain@skynet.be.

OOSTENDE *La Konko* Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65 (gsm). - Raymond Wylleman, tel.:059 50 27 08

ROESELARE / TIELT zie KORTRIJK

TIENEN *La Hirundo* B. Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen, tel.: 016 81 52 46. zie ook: www.lahirundo.yucom.be

TURNHOUT Daniel Van Herpe, Koningin Fabiolalaan 2, 2360 Oud-Turnhout, tel.+fax: 014 45 13 29. E-post:dan.vanherpe@euronet.be

Contactadressen in Nederland

ALKMAAR Joh.Heijstra, Breedelaan 69, 1851 MB Heiloo, tel.(072) 5332344.

ALMELO G.C.A.M. Dercks, Molenstraat 20, 7607 AL Almelo. Tel. 0546 819403.

APELDOORN: Mevr. A. Schouten, Dintel 20, 733 MC Apeldoorn. Tel. 055 5332923.

BEVERWIJK *Stelrondo* R. Moerbeek, Zwaansmeerstraat 48, NL-1946 AE Beverwijk, tel.: (0251) 23 10 79.

DEN HAAG *Internationaal Esperanto-Instituut (IEI)* Riouwstraat 172, NL-2585 HW Den Haag, tel.: (070) 355 66 77. - (TANEF) G. van der Horst, Hengelolaan 1158, NL-2544 GT Den Haag, tel.: (070) 366 65 47. E-post:gvdhorst@xs4all.nl.

DEN HELDER *Esperanto-klubo Den Helder*, Kruiszwin 1205, NL-1780 LE Den Helder.

DEVENTER zie ALMELO.

EINDHOVEN R. Bossong, Floraplein 23, NL-5644 JS Eindhoven, tel.: (040) 211 41 62.

ENSCHEDE (NEJ-sekcio) De Vluchtestraat 1-402, NL-7423 BE Enschede, tel. (053) 433 26 40.

GRONINGEN *Esperantocentrum*, T.W.S. Mansholtstraat 25, NL-9728 MC Groningen, tel.: (050) 527 45 72 of (059) 849 14 88. - *Esperanto-Nederland* C. van Manderstraat 1, NL-1964 RS Heemskerk, tel.: (025) 124 61 59. E-post:vaganto@casema.net.

HAARLEM-HEEMSTEDE *Komprenado faras pacon* C. Duivenvoorden-Kors, Kamerlingh Onnesstraat 40, NL-2014 EM Haarlem, tel.: (023) 524 57 13.

HELMOND Toine Gremmen, Nassaustraat 3, 5707 HL Helmond, tel.: (0492) 54 44 72.

'S HERTOGENBOSCH S. Bosga, Rijzertlaan 46, postbus 2141, 5202 CC 's Hertogenbosch.

HILVERSUM A.J. Middelkoop, Jonkerweg 11, NL-1217 PL Hilversum, tel.: (035) 624 33 20.

KAPELLE *Zelanda Esperanto-grupo* Sally en Dies Krombeen, Vijverstraat 3, NL-4421 AW Kapelle, tel.: (0113) 34 15 63 of (0118) 61 48 34.

LEIDSCHENDAM-VOORBURG: M.H. Erasmus-van Zadelhoff, Laan van Oostenburg 40, NL-2271 AP Voorburg, tel.: (070) 38635 29. E-post: marjet.erasmus@zonnet.nl

MIDDELBURG zie KAPELLE

ROTTERDAM *Merkurio* P. Schuil, Park Vossendijk 331, 3192 XG Hoogvliet, tel.: (010) 416 14 49.

TERNEUZEN *Zeland-Flandruja Esperanto-Grupo* J. den Toonder, Axelsestraat 6, 4537 AJ Terneuzen.

VOORBURG: zie Esperantogroep LEIDSCHENDAM-VOORBURG

WIJLRE Esperantogrupo Marnolando, Tienbundersweg 38, NL-6321 CR Wijlre, tel.: (043) 450 12 48.

ZAANDAM Esperantocentrum PB 433, NL-1500 EK Zaandam, tel.: (075) 616 69 31.

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra Esperanto-Ligo Frankrijklei, 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00, Fax.: 03 233 54 33. E-post: esperanto@esperanto.be. Internet: www.esperanto.be

Vlaamse Esperanto Jongeren Vereniging/Flandra Esperanto Junulara Asocio p/a Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00 E-post: yves@esperanto.be.

Esperanto-Nederland p/a Ronald Bijtenhoorn, Carel van Manderstraat 1, NL-1964 RS Heemskerk, Nederland. Tel.: 00 31 25 124 61 59 – Fax: 00 31 20 866 64 64. E-post: vaganto@casema.net.

Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging/Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, tel.: 00 31 10 436 10 44. E-post: uea@inter.nl.net.

Esperanto Scoutsvereniging/Skolta Esperanto-Ligo (SEL) Stein Hautekees, St Gillisplein,17 B-3300 Kumtich- Tienen, stein.hautekees@advalvas.be Zie ook: www.lahirundo.yucom.be

Association pour l'Esperanto, p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16, B-6001 Charleroi (Marcinelle). Tel.: + fax: 071 43 14 13. E-post: mardelforge@busmail.net.

Belga Esperanto Fervojista Asocio (Spoorweg-esperantisten), Lucien De Sutter, Frère Orbanstraat 210, 8400 Oostende. Tel+fax:059 50 18 25.

Bestuursleden van FEL

Voorzitter: Frans Croon, Laarstraat 56, 1910 Kampenhout,
016/65.59.44, frans.croon@kampenhout.be

Ondervoorz.: Flory Witdoeckt, Wittenonnenstraat 9a,
& Penningm.: 8400 Oostende, 059/70.29.14
flory@witdoeckt.be

Secretaris: Lode Van de Velde, Hof Van Tichelen 20/3,
2000 Antwerpen, 0486/47.83.45
lodchjo@yahoo.com

Bestuurslid: Agnes Geelen, Oudedoncklaan 20, 2100 Deurne
agnes@esperanto.be

Bestuurslid: Walter vandenkieboom, Wittenonnenstraat 9a,
8400 Oostende, 059/70.29.14

Bestuurslid: Rob Ebenau, Mansionstraat 20, 2990 Wuustwezel
rob.ebenau@pandora.be

Bestuurslid: Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk
jean-pierre.allewaert@pandora.be

Horizontaal

Tweemaandelijks tijdschrift
over alternatieve communicatie en Esperanto

35ste jaargang 2004/2 (206) maart - april

Kalender Voornaamste Esperanto-bijeenkomsten
(Voor meer informatie, contacteer de Vlaamse Esperantobond
03/234 34 00 of esperanto@esperanto.be)

5 - 12. aprilo
20-a PSI - Printempa Semajno Internacia en Duderstadt, Germanio. Inf: Wolfgang Bohr, Johannes-Kirschweng-Str. 11, psi@esperanto.de, http://www.esperanto.de/psi/2004/

7 - 13. aprilo
Internacia Junulara Festivalo, IJF - Internacia Junulara festivalo en Abetone (PT) - Italio. Inf: ijf.admin@esperanto.it

10 - 12. aprilo
59-a SAT-Amikara Kongreso en La Roche-sur-Yon (departemento Vendée). Inf.: Laborista Esperanto-Asocio FR-75020 67, Avenue Gambetta Paris, Francio

10 - 17 aprilo
Infana Renkontiĝo en Grezijono. Inf: Kastelo Grezijono, FR-49150 Baugé, Francio. Tel: +33-0241891034. Rete: grezijono.kastelo@free.fr, http://grezijono.kastelo.free.fr/

17 - 23. julio
Internacia Esperanto-Konferenco de OSIEK - Esperanta gazetaro, Pécs, Hungario. Inf: ORBIS PICTUS de Višnja Branković, Via Parini 5, IT-34 129 Trieste, Italio. Tel/fakso: +39-040-767875. Rete: orbispictus@iol.it, http://www.osiek.org

24 - 31. julio
Universala Kongreso de Esperanto, UK-2003 en Pekino. Inf: UEA, kongresoj@co.uea.org, http://www.espero.com.cn/uk2004/e02-1.htm

25 - 29 aŭgusto
6-a Esperanta Eŭrop-Unia Kongreso (EEU-Kongreso) kaj 63-a Hispana Esperanto-Kongreso en Bilbao (Vaskio-Hispanio). Inf: Grupo Esperantista de Bilbao, Barrencalle Barrena 7 - 1 D, ES-48005 Bilbao, Hispanio. Tel: +34-944-164492 (aŭtomata respondilo) Rete: esperantobilbao@terra.com, http://www.geocities.com/esperantobilbao

ISSN 0772-540 X
Afgiftekantoor Antwerpen X
Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen